



DET TEOLOGISKE  
MENIGHETSFAKULTET

4 STUDENTERS TRO  
6 KONFIRMANTERS LÆRING ENDRER TROEN  
10 TRO GIR UNGDOMMENE FELLESKAP OG TRYGGHET

16 UNG TRO OG GUDSTJENESTEN  
23 VELKOMMEN TIL MF

# LYS OG LIV

NR.3/16  
82. ÅRG.



TEMA

## Ung tro



VIDAR L. HAANES

Rektor



## Ung tro – kristen praksis

MF har gjennom mange år utviklet et sterkt fagmiljø og gode studietilbud med et særlig fokus på ung tro og ungdomsteologi. Men det er ikke slik at MF sitter med all kunnskapen på dette feltet. Vi har selv mye å lære. Derfor engasjerer vi ungdomsledere som lærere og ressurspersoner i våre ordinære studier, så vel som på fagkonferanser.

Fokus på ung tro er viktig også for MFs indre liv. Flertallet av våre studenter er unge mennesker, som har en særlig interesse for å lære mer om troen. De vil utdanne seg til en tjeneste i kirken. Mange av disse får en spesialkompetanse på kirkelig ungdomsarbeid (Ungdom, kultur og trosopplæring). Vårt håp er at disse skal få mulighet til å bruke det de lærer i menighetene og organisasjonene. En del studenter går videre med presteutdannelse eller mastergradsstudier i diakoni eller kirkelig undervisning.

I den internasjonale tenkningen omkring ung tro har man nå større fokus på kristne praksiser. Man er opptatt av hvordan troen kan leves ut, og ikke bare hvorledes trosinnholdet formuleres. Man spør seg dessuten om man i ungdomsarbeidet har vært for opptatt av underholdning og aktiviteter. Dette kan ha skygget for viktigheten av det praktiserte kristenliv, med fokus på kirkens klassiske praksiser, som bønn, nattverd, fellesskap og åndelig veiledning.

I ungdomsarbeid er det en fordel å se prestens, kateketens, ungdomsarbeiderens og diakonens arbeid sammen. Men barn og ungdom er ikke først og fremst målgrupper for de kirkelig ansatte. De er selv en del av kirken, like fullt som voksne og eldre. Derfor skal de kjenne eierskap til kirkens liv og praksis.

## Innhold



S. 4-6

### STUDENTERS TRO

De bærer på skam, og liker å bli bedt for. De snakker ikke så mye om troen, men vil gjerne praktisere den. Studenter tror på sin måte.



S. 9

### FOR LITE TID TIL REFLEKSJON

Kirken bør i større grad være et pauserom for unge, mener diakonene Ida Vesteraas og Maria Aasheim Grosås.



S. 10-11

### TRO GIR UNGDOMMENE FELLESKAP OG TRYGGHET

Tor Olav Gauksås har jaktet på stevneungdommens tro i sommer. Han er MF-student og har tilbrakt sommerukene på MF-stand på ARENA, Spekter, Skjærgårds og UL.



Side 16

### UNG TRO OG GUDSTJENESTEN

Kan gudstjenesten være god og meningsfull for både voksne og unge samtidig?



S.15

### UTFORDRER TIL REFLEKSJON RUNDT REPRODUKSJON

Skal foreldre eller politikere sette grenser for dagens reproduksjonsmuligheter? MF-forsker Eivor Andersen Oftestad stiller spørsmålet i boken *Vi lager barn*.



S. 23

### VELKOMMEN TIL MF

– Det var flott oppmøte, flotte nye studenter, flotte faddere, flott fadderstyre – alt var flott, sier MFs fadderukesjef 2016, Egzona Fejzi.

#### UTGIVER

Det teologiske menighetsfakultet  
Pb 5144 Majorstuen, 0302 Oslo  
Telefon: 22 59 05 00  
E-post: lysogliv@mf.no  
Bankkonto: 6038 05 58583  
www.mf.no

Bladet kan lastes ned elektronisk på mf.no (gratis tjeneste)

#### REDAKSJON

Lena S. Sandvik, redaktør  
Vidar L. Haanes, ansv. redaktør  
Fredrikke R. Aadland, red. medlem  
Atle O. Sørvik, red. medlem

#### PRODUKSJON OG TRYKK

Foto på omslag: Jostein Askjer  
Layout: Neue  
Trykk: Østfold Trykkeri, Askim



#### ANNONSEINFORMASJON

Ønsker du å annonsere i bladet, ta kontakt med Lena S. Sandvik. Har du andre spørsmål er du velkommen til å kontakte oss.

20 000 abonnenter mottar bladet fire ganger i året. Abonnentene består av MF-venner, tidligere studenter og ansatte, alle menighetsråd, kirkelige organisasjoner og institusjoner. Ved kildehenvisning kan artikler i *Lys og liv* gjengis fritt.



LENA SKATTUM SANDVIK  
REDAKTØR

## Ung tro

Troen og livet går hånd i hånd, og former hverandre. Det er ikke slik at ungdommers tro er mindre moden, sterkere eller svakere enn eldre personers tro. Likevel har vi valgt å ha «ung tro» som tema for dette nummeret av *Lys og liv*. Kun for å sette et felles ord på ungdommers tro – som vi vet varierer både i form og innhold.

I bladet får vi møte ulike personer som har god kjennskap til ungdom og deres tro. Her er studentprester,

studenter, diakoner, forskere og ungdommene selv. Vi ser en lengsel gå igjen i artiklene: de unge kristne lengter etter fellesskap og trygghet.

Ungdommene og studentprestene rapporterer også om en åpenhet rundt tro og trosspørsmål.

– Folk respekterer hverandre veldig. Det går fint an å diskutere tro. Ingen blir hengt ut for troen sin, sier Emilie Stenberg, som var konfirmant i vår (se side 8).

Stipendiat Linn Sæbø Rystad opp-

fordrer menighetene til å gi ungdommene mer eierskap til gudstjenestene:

– Kanskje kan vi være mer modige og overlate større deler av gudstjenesten, eller av og til hele gudstjenesten, til ungdom, spør hun på side 16.

**f FØLG MF PÅ FACEBOOK:**  
facebook.com/menighetsfakultetet





Foto: Marius Bergersen

# Studenters tro

De bærer på skam, og liker å bli bedt for. De snakker ikke så mye om troen, men vil gjerne praktisere den. Studenter tror på sin måte.

LENA SKATTUM SANDVIK

Bjørn Eirik Bjerkreim-Bentzen er fersk studentprest på MF. Han har vært ansatt som studentprest på BI de siste årene. Derfor kjenner han godt til studenter.

– De fleste studentene jeg snakket med på BI tematiserte ikke tro. De kom til meg fordi de hadde noe som gjorde vondt i livet. De hadde kanskje gått på nederlag faglig sett, eller hadde ett eller annet som lugget i relasjoner til familie og venner, forteller Bjerkreim-Bentzen.

Han har også hatt møter med studenter som ikke fant seg til rette på studiestedet. Noen følte seg ensomme. Andre hadde rusproblemer.

– Etter slike samtaler har jeg av og til spurt om jeg skal be en bønn for studentene. Noen svarer nei, men veldig mange takker ja. De lukker øynene – og jeg ber en bønn. Da triller av og til tårene deres, fortsetter Bjerkreim-Bentzen.

Han tror mange studenter lengter etter tillit til at ting skal ordne seg. I bønnen overgir de seg til noe som er større enn dem selv.

– Livet kan bli litt for stort for oss alle. Da er det godt at noen ber en bønn for oss.

## PRAKTISERE TROEN

– På gudstjenester og i tidebønnstilbudet kan studentene gi uttrykk for tro. De ser på bønningen og troen som et anker i en ny og krevende hverdag. Dette gjelder ikke minst utenlandske studenter, sier Bjerkreim-Bentzen.

Dagens studenter har vokst opp med RLE – en helt annen undervisning enn det tidligere kristendomsfaget. Bjerkreim-Bentzen opplevde at BI-studentene viste stor toleranse overfor hverandre.

– Troende muslimer, som er så aktive til å vise sin tro, lager et slags rom for kristne studenter også. Det blir legitimt å være en religiøs student.



Tro og samtaler. Elin Lunde og Bjørn Eirik Bjerkreim-Bentzen er MFs to studentprester. Foto: Lena S. Sandvik

«Livet kan bli litt for stort for oss alle. Da er det godt at noen ber en bønn for oss.»

Studentprest Bjørn Eirik Bjerkreim-Bentzen

På MF er mange av studentene med i den religiøse praksisen på huset. Andakter og gudstjenester blir flittig besøkt. Studentprest Elin Lunde kan melde om flere samtaler om tro, og om studenter som gir uttrykk for at det er godt å kunne komme i kapellet.

– Troen handler jo også om tilhørighet, om fellesskap og sosialt samvær, sier Bjerkreim-Bentzen.

## SKAM

De gangene kristne BI-studenter har åpnet opp og snakket om troen sin, har de kunnet luften følelsen av ikke å strekke til. De tenker at de ikke er gode nok kristne.

– Jeg opplever også en del MF-studenter som bærer på mye skam, og som overfører det til gudsforholdet sitt, forteller Lunde. Konsekvensen er at de unge ikke «tør å vise ansikt» for Gud, og at de prøver å skjule seg.

– De spør seg om Gud kan være glad i noen som er slik som dem. Lunde opplever det fint som sjelesørger å kunne formidle et kjærlighetsbudskap: At Gud er kjærlighet.

– Det som også kan være vanskelig for mange, er at Gud ikke krever at de presterer noe. Mange er vant til å måtte prestere for å oppnå kjærlighet, for å bli elsket. At Gud ikke er sånn, er vanskelig for mange å ta inn, sier Lunde.

## EKSISTENSIELT

Bjerkreim-Bentzen har tro på å ta tak i det eksistensielle i helt triviale samtaler.

– Studentene kan komme for å snakke om studieteknikk for eksempel. Men så finnes det store eksistensielle spørsmål bak dette. De vet ikke hva de vil, og sliter med motivasjonen. De lurar på hva de skal bli, og bruke livet sitt på. Da kan studentprestene være gode å komme til for å luften tankene. Det gjør gjerne godt å dele med noen når en skal finne veien videre.

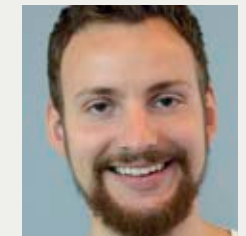
## 3 om

Hva betyr troen for deg?

TEKST OG FOTO: LENA SKATTUM SANDVIK

### JON OLAV HJELDE

27 år og teologistudent



Troen betyr masse for meg. Jeg skal jo bli prest. Troen gir meg mening, glede og håp. Jeg tror fordi jeg har en slags overbevisning om at det er noe bak denne verdenen.

Dessuten synes jeg skildringene vi har av Jesus er troverdige og gode.

### OLE KRISTIAN BRATSETH

26 år og teologistudent



Troen gir meg trygghet og håp. Jeg tror at livet her ikke er alt. At det er noe mer. Troen gir meg en relasjon til Gud, som er tryggere og dypere enn andre relasjoner.

Jeg har en overbevisning om at det finnes en Gud, og det Bibelen forteller gir mest mening for meg. Det går opp.

### SOLVEIG AUGESTAD

21 år og samfunnsfagstudent



Troen har alltid vært med meg. Den gir meg trygghet og tar stor plass i livet mitt. Jeg har en stor vennekrets med mange kristne. Jeg er med i KRRIK og Storsalen.

Derfor preger troen og fellesskapet mye av hverdagen min. Jeg har Jesus som forbilde og prøver å la ham lyse gjennom meg.



Hvordan læring foregår i kirken, påvirker hvordan unge forstår religion, ifølge førsteamanuensis Morten Holmqvist. – Før måtte kunnskapshullene fylles. Nå skal konfirmanter være aktive deltakere.

TEKST: ÅSE FREDRIKKE REE AADLAND  
FOTO: JOSTEIN ASKJER OG MARIANNE TORP

Konfirmanter kan møte både aktivitetsbasert undervisning og mer tradisjonell klasseromsundervisning. Vi spør førsteamanuensis Morten Holmqvist hvordan konfirmantlærernes syn på læring vil kunne påvirke konfirmantenes trosutvikling.

– Blir konfirmasjonstiden preget av klasseromsundervisning, blir kunnskap veldig dekontekstualisert. Når vi nå er inne på temaet, må vi først se på historien til konfirmasjonen i Norge. Konfirmasjon er ikke en naturlig greie, sier Holmqvist.

#### SPØR HVA MÅLET ER

– Konfirmasjon er en snodig praksis som tiker og går. Fortsatt kommer hele 63 prosent av alle fjortenåringene til kirken for å bli konfirmert. Vi må minne hverandre på at dette er spesielt, og stadig spørre hva målet er med konfirmasjon.

Konfirmasjon ble opprinnelig sett på som et sted for å erverve en god kunnskapsbasis, og en nødvendighet for å kunne få nattverd.

– Konfirmasjon ble innført ved lov av kongen i 1736. Tre år senere kom lov for skole. Konfirmasjon og skole hang altså veldig sammen. Helt til 1911 kunne du få straff dersom du ikke ble konfirmert. Gode lutheranere skulle bygges, og konfirmasjonen ble den unges bekreftelse på dåpen, forteller Holmqvist.

I 1968 kom lovendringen som ga barn fra 12-årsalderen lov til å gå til nattverd.

– Dermed opphørte noe av det opprinnelige målet med konfirmasjon. I arbeidet med min avhandling fikk jeg veldig forskjellige svar på hva kirkelig ansatte og konfirmanter opplever er målet med konfirmasjon, sier Holmqvist.

#### BÆREKRAFTIG KRISTEN PRAKSIS

I 1978 kom planarbeidet som la opp til at konfirmantene skulle trekkes mer inn i gudstjenesten. I 1998 kom en ny plan med blant annet begrepet «disippelpedagogikk». Senere ble trosopplæringsreformen vedtatt. Nettopp den vil gjøre noe med hele læringen i kirken fremover, mener Holmqvist.

– Den bærekraftige kristne praksisen blir

mer robust når både barn og konfirmanter nå blir deltakere. De får være med der kristen praksis skjer, og delta. De er ikke bare lyttere til et innhold. Da jeg arbeidet med avhandlingen, fortalte konfirmanter at de synes det var veldig positivt å være ministranter. Som ministranter i gudstjeneste blir de sett. I tillegg var konfirmantleiren det absolutte høydepunktet.

#### PARADIGMESKIFTE

I Holmqvists avhandling omtales tre læringsstrategier i kirkens trosopplæringsreform som synes å stå i en viss form for brytning. Den ene strategien vektlegger tro som et logisk system, den andre vektlegger undringen og trosmysteriet. Den tredje omhandler kristen tro som praksis.

– Vi er nå i et paradigmeskifte der synet på hva læring er endrer seg. Dette gjelder også i kirken. Vi er mer oppmerksomme på at læring alltid vil skje i kontekst, og at kunnskap ikke lenger bare skal plottes inn. De ulike livshistoriene tas mer hensyn til. For konfirmanter kan dessuten mye i livet oppleves som flytende. For dem er ikke grenser nødvendigvis så definerte.

#### RELIGIØS LÆRING PÅ LEIR

– Ledere på konfirmantleirer legger til rette for, og håper på, at ungdom gjennom deltakelse skal gis rom for undring og lære om troen, sier Holmqvist.

Han har utført gruppeintervju som viser at mange konfirmanter ikke er vant til å være på leir.

– Men de elsker det. De konfirmantene jeg intervjuet kunne være negative til gudstjeneste, men var villige til å delta på det så lenge de fikk være med på leir.

Vi skal derfor ikke undervurdere viktigheten av at prest og kateket er med på eksempelvis en volleyballturnering, mener Holmqvist.

– Slike praksiser spiller inn på læring, og kan faktisk føre til endring i de unges liv. Dette gjør leir uhyre spennende.

Holmqvist ser at leir gjør noe med lederne og lærerne.

– Ikke bare er de fysisk et annet sted sammen med ungdommene. De overfører også det hverdagslige, det som de gjør med familie, til ungdommene. Leir blir som en forsterker av signaler. Mange opplever derfor leir som noe veldig flott.

#### HVA SIER JOH. 3:16 DEG?

Lederes religiøse praksis under leir eller i andre sammenhenger kan virke både positivt og negativt for konfirmantenes læring, ifølge Holmqvist.

– Det kan være mye i kristen praksis vi tar for gitt. Sier du kun «Joh. 3:16», vil ungdomsledere og kirkelig ansatte kunne nikke gjenkjennende. Referansen betyr noe for dem. De har erfaringer forut konfirmasjonleiren som gir dette mening. For konfirmanter skjer det kanskje ingenting. Joh 3:16-referansen gir kanskje ikke mening før den knyttes til en større sammenheng, og den kristne fortelling.

# Konfirmanters læring endrer troen



«Vi er nå i et paradigmeskifte der synet på hva læring er endrer seg. Dette gjelder også i kirken.»

Morten Holmqvist





Mathea Stenberg Olde (t.v.) og Emilie Stenberg er fornøyd med konfirmasjonstiden. – Vi fikk nye venner da vi var på leir, og lærte noe nytt på hver gudstjeneste der, sier Emilie.

## Hvorfor gjøres det akkurat slik?

Nattverd er noe av det Emilie Stenberg og Mathea Stenberg Olde har undret seg over i konfirmasjonstida.

TEKST OG FOTO: ÅSE FREDRIKKE REE AADLAND

Emilie Stenberg (15) og Mathea Stenberg Olde (14) ble konfirmert like før sommeren.

– Konfirmasjonstiden var ganske bra. Vi fikk nye venner da vi var på leir, og vi lærte noe nytt på hver gudstjeneste der. Før hadde jeg kanskje ikke så mange tanker om Gud. Konfirmasjonstiden ble for meg utdypende og utfyllende, sier Emilie.

– *Var noe litt fremmed eller vanskelig å forstå?*

– Det er lett å forstå hva som skjer under gudstjenesten, men noen ganger kan det være vanskelig å forstå hvorfor man gjør det på akkurat den måten. Både nattverd og hvordan ting sies, sier Mathea.

### GREIT Å DISKUTERE TRO

– Ja, vi forstår hva de sier, men så må vi også tenke over det. De forteller om noe som

skjedde for lenge siden. Jeg kan tro på deler av det, men ikke forstå alt som skjedde. Så da blir jeg sittende og tenke litt, sier Emilie.

– Men prestene, de er jo mer vant til det. De får et annet inntrykk av gudstjenestene enn hva vi som ikke er så ofte i kirken gjør, sier Mathea.

– *Hvordan er det for dere å snakke om tro med jevnaldrende?*

– Folk respekterer hverandre veldig. Det går fint an å diskutere tro. Ingen blir hengt ut for troen sin, sier Emilie.

Mathea nikker.

– Ingen tenker særlig over hva folk tror på. OK, er du muslim eller kristen, så er det sånn du er. Det er det du tror på. Det er greit, sier hun.

## For lite tid til refleksjon

Kirken bør i større grad være et pauserom for unge, mener diakonene Ida Vesteraas og Maria Aasheim Grosås.

TEKST OG FOTO: ÅSE FREDRIKKE REE AADLAND

Ida Vesteraas og Maria Aasheim Grosås, ungdomsdiakoner i Bærum, møter mange unge som strever med å koble av.

– Vårt inntrykk er at det er mindre rom og tid for ettertanke i dag. Ungdom hører på musikk og skyper når de gjør lekser. De er mye på sosiale medier. Mobilen gir stadig et pling. Hjernen settes sjelden på pause. Nettopp her kan kirken spille en viktig rolle! Kirken bør være et pauserom for dem, sier Vesteraas.

Kollega Aasheim Grosås nikker. Hun mener at kirken må våge å tenke på seg selv som et sted for mer enn fin aktivitet.

– Ungdomsarbeid kan bli preget av at det skal være bra lyd, lys og bilde under arrangementer. Kirken bør vise at her, i dette rommet, kan du være stille. Ungdom trenger pauserom og få samle seg. Det er kanskje blitt litt glemte av kirken, sier Grosås.

### SKUMMELT Å FALLE TIL RO

Ungdom forteller til diakonene at det er rart, kleint og vanskelig å være stille.

– Det er typisk at de i samtaler blir urolige i kroppen og avbryter stillhet med «Finn på noe å snakke om, a!», forteller Grosås.

– De må vises og erfare at det er godt å være stille. Å falle til ro er skummelt, for da blir en konfrontert med alle følelser en har. Alle tankene en egentlig bærer på. Dette blir overveldende, fordi de så sjelden er i øyeblikk med stillhet.

### MANGE STØYKILDER

– Har du som konfirmant ingen kirkelig bakgrunn, skal det mye til for at det er nettopp i

konfirmasjonstiden at du blir kristen – dersom det ikke legges opp til å tenke over hva du hører, ser og deltar i. Tenåringene kjenner ikke alltid ordentlig etter hva det er som skjer i det indre uten litt hjelp fra utsiden, sier Vesteraas.

De som underviser uten mulighet til å følge opp med samtaler, bør henvise unge, som er nysgjerrige på tro, videre til kateket, diakon, prest eller en annen voksen, råder hun.

– Hvordan kan jeg møte de unge der de er, og ta på alvor at de møter mange impulser? La det spørsmålet være utgangspunktet. La dem lesse av tanker og bli kvitt all mulig støy. Først da vil ungdom være klare til å ta imot og snakke om dypere ting, sier Grosås.

Hun viser til en klassisk konfirmasjonstime.

– Innled med å si at du ser at de har mye å tenke på nå.

Vesteraas tar tråden videre.

– Si at dere skal være stille i ett minutt. Si: Dette gjør jeg som er kristen og tror på Gud. Nå kan dere legge vekk alt det som stresser dere. Legg det på Gud.

– Gjør du det, anerkjenner du at det er mye i livet deres som kan forstyrre. Noen vil bare fnise. Men du vil gi andre hjelp ved å legge til rette for den lille pausen de trenger. Ungdom tenker jo på de store spørsmålene, men trenger ro for å kunne utvikle en tro, sier Vesteraas.

Ida Vesteraas (t.v.) og Maria Aasheim Grosås oppfordrer til mer tid for stillhet i kirkens ungdomsarbeid.



### FAKTA

#### Diakonenes tips til deg som møter unge i kirken

- Vis at du liker å være sammen med dem.
- Vær nysgjerrig! Våg å spørre hvordan de har det. Ta på alvor at de er tenkende, troende og sårbare mennesker.
- La de unge spørre i vei. Veiled, uten å være redd for å si: Det har ikke jeg funnet helt ut av, heller.
- Ikke si «Så kult at du er her». Da kan de tenke at de ikke skulle kommet. Si «Så hyggelig å se deg».



Tor Olav Gauksås har jaktet på stevneungdommenes tro i sommer. Han er MF-student og har tilbrakt sommerukene på MF-stand på ARENA, Spekter, Skjærgårds og UL.

# Tro gir ungdommene fellesskap og trygghet

TEKST OG FOTO: TOR OLAV GAUKSÅS

*Hva gjør at unge tror? Hva er spesielt med unges tro i dag? Hvorfor tror de?*

Dette var et utvalg av spørsmålene som jeg tok med meg i journalistsekken da jeg skulle stå på stand for MF.

## TO UNGE EKSPERTER

Jeg er riktignok fortsatt ung, så mine tanker kvalifiserer fortsatt som unges tanker om tro, men jeg er ikke en tenårings lenger. Derfor søkte jeg eksperthjelp fra Henrik Wirak Onsrud (snart 16) og Sofie Kristine Flydal (17), fra henholdsvis Stokke og Oslo. De var innom MFs stand på KRIKs sommerleir ARENA, da jeg spurte dem om de kunne tenke seg å bli intervjuet om ung tro.



*– Hvorfor tror ungdom i dag?*

– Miljøet man vokser opp i påvirker valgene vi tar. Dessuten er det viktig med gode fellesskap hvor en blir sett og hørt.

Til tross for at intervjuene ble gjort separat, trakk de to fram flere av de samme faktorene når det gjaldt unges tro.

Et begrep som gikk igjen hos begge

ungdommene var «trygghet». Dette gjaldt både når det kom til hva som var viktig ved tro, og ved hva troen gir. At fellesskap og trygghet er viktige aspekter ved troen, er kanskje ikke banebrytende nyheter, men svarene viser i hvert fall at dette er noe unge reflekterer over og setter pris på.

## DET KOSTER MER Å TRO

Tankene deres om hva som er spesielt med unges tro i dag, kontra unges tro tidligere var også interessante. Begge viste stor ydmykhet i møte med spørsmålet, og poengterte at dette var deres tanker og ikke en fasit. Jeg tror likevel at de er inne på mye riktig.

– Det mangfoldet av meninger og religioner som unge møter i Norge i dag er større enn tidligere. Dessuten er for eksempel kristelig konfirmasjon kanskje et større valg nå enn det var før. Begge disse forholdene vil muligens føre til at man i større grad enn tidligere opplever at man må kunne svare for egen tro. Samtidig har nok aksepten for ulike svar blitt større. Det har blitt mer diskusjon og åpenhet rundt tvil, som igjen kan ha ført til at man i større grad har «sin egen tro», synser tenåringene.

## SØKER GODE SVAR

Både tenåringene og jeg skyter fra hofta med antagelser om hvordan unges tro var tidligere, men jeg tror de treffer bra når de sier at å tro er et større valg for mange i dag enn det var før. Dette gjelder nok spesielt for unge kristne som henger med ikke-kristne. Mange kristne har en tendens til å flokke seg sammen og lage såkalte «kristenboler», på tross av at oppdraget vårt er å gå ut. For dem som går

ut og møter mangfoldet av livssyn og meninger, er det klart at tankene brynes.

Når ei venninne sier at hun ikke tror på noen gud, eller at hun tror på en annen gud, får du et mer bevisst forhold til hva du selv tror. Mange kristne ønsker å ha gode svar å kunne gi til andre – og til seg selv. Derfor er det alltid populært med seminarer på kristne festivaler/leirer som handler om tro og tvil, eller tro og vitenskap.

## NYSGJERRIG TRO

*– Hva gir troen deg?*

– Den gir meg et fellesskap hvor jeg kan reflektere rundt de store spørsmålene i livet sammen med andre, svarer Henrik.

Denne nysgjerrigheten, som unge har i forbindelse med disse spørsmålene, bør alle som bryr seg om menighet ta på alvor. Vi bør snakke om tro med unge, og vi bør snakke om tro på en måte som gjør at troen tåler livet.

Det var veldig positivt å snakke med tenåringene. De hadde så reflekterte og gode svar på spørsmålene jeg stilte. Først tenkte jeg at jeg måtte ha vært superheldig som fikk så gode intervjuobjekter. Så slo det meg at jeg kanskje heller undervurderer tenåringer. Hvis vi tar oss tid til å lytte, vil det vise seg at de har mye bra å komme med. Som da Sofie Kristine svarte på hvem Jesus er for henne:

– Han er Guds sønn i menneskelig skikkelse. Frelseren som kom for å ta på seg våre synder. Men han er også mer håndgripelig enn Gud, for vi vet at han har levd. Det gjør det lettere å tro.



Viktig for troen. Mange tusen ungdommer kommer sammen på kristne leirer og festivaler i løpet av sommeren. – Et trygt fellesskap der hverdagstroen deres får tid, rom og næring til å vokse, sier festivalprest Kristin Brandsæter.

## Leirer og stevner er viktige for ungdom



– Bli med ungdommene på leir. Da viser du at du bryr deg, oppfordrer festivalprest.

TEKST: LENA S. SANDVIK  
FOTO: KRIK/INGVILD NORDENGEN TJSSEM

Kristin Brandsæter er tidligere MF-student, prest i Skjærgårds og daglig leder i Skjærgårds LIVE.

*– Hva betyr stevner og festivaler for ungdommers tro?*

– Ungdommer er forskjellige, både i tro og trosuttrykk. Jeg håper og tror at festivaler favner så bredt at de aller fleste finner noe som får betydning for deres tro. For noen er arrangementene en arena der de får høre budskapet om Jesus på en ny måte. Festivalene kan også fungere som et fristed for ungdom som vanligvis føler seg alene som kristne. Jeg tror mange ungdommer opplever at stevner og festivaler gir dem et trygt fellesskap, der hverdagstroen

deres får tid, rom og næring til å vokse.

*– Hvordan bør lokalmenighetene følge opp ungdommene etter at en festivalsommer er over?*

– For det første synes jeg at lokalmenighetene burde reise på festivaler og stevner sammen med ungdommene sine! Dette er en fantastisk anledning til sammen å oppleve alt festivaler har å by på. Her er sosialt fellesskap, profesjonelle eventer og tydelig Jesus-forkynning. Ungdom synes ikke det er kjipt at de voksne er med. Det viser tvert imot at voksne bryr seg, og at de har tid til å være tilstede. Når man har opplevd festivalen sammen, så tror jeg oppfølgingen vil komme av seg selv!



## SR-leder



Årets studentråd på MF, med leder Fam Karine Heer Aas i midten foran.  
Foto: Rebekka Opsal

# Hva skal Studentrådet være for deg?

Velkommen til MF til både gamle og nye studenter. Noen av dere som leser dette har flere år bak dere på MF, mens andre akkurat så vidt har kommet igang med sitt første semester. For Studentrådet har det ingenting å si hvor lenge du har vært student her. Det viktigste for oss er at du er her, og at du vet at vi arbeider for dine interesser. Studentrådet skal være ditt mellomledd til MF-ledelsen. Vi kjemper for å få igjennom sakene du brenner for. Vi jobber rett og slett for at din studenttilværelse skal være så bra som overhodet mulig. Det gjelder både studentene på MF, i Oslo, og i resten av landet. Som medlem av Norsk studentorganisasjon er vi med på viktige påvirkningsprosesser i norsk politikk, for eksempel når det gjelder boligutfordringen og studentenes økonomiske situasjon.

Vi i SR taler studentenes sak på styremøter,

i avdelingsrådsmøter og i andre råd og utvalg. Dette vil vi gjerne invitere akkurat deg til å bli med på. Mot slutten av hvert semester holdes det valg på MF. Der kan alle MF-studenter stille. Engasjerer du deg i studentdemokratiet kan du være med å påvirke din egen og dine medstudenters hverdag. Dette semesteret er det et litt ekstra spesielt valg, fordi alle åtte verv skal fylles på nytt. Noen for et halvt, og noen for et helt år.

MF er et godt og trygt sted å være. For at det fortsatt skal være det, må vi fortsatt se på hva vi kan gjøre bedre. Frivillighet er bærebjelken i studentdemokratiet på MF, og i Studentrådet. Vi i SR håper at du som er student ved MF får en god studietid, og at du vil engasjere deg. At du vil bruke muligheten du har til å arbeide sammen med oss for at et godt studiested kan bli enda bedre. At du opplever hva MF har å by på, og hva Oslo kan gi deg.

Vi ønsker deg et knakende godt høstsemester, og en god start på studietiden.

*Med vennlig hilsen*

Fam Karine Heer Aas

LEDER AV STUDENTRÅDET

## Uteksaminerte våren 2016

### BACHELOR I UNGDOM, KULTUR OG TROSOPPLÆRING

Magnhild Nerheim Andersen  
Anette Fredly  
Kristin Odén Halvorsen  
Eirik Jørgensen  
Fredrik Midttømme  
Marita Mogen Solbakken  
Segen-Araia Tewelde

### BACHELOR I KULTUR- OG SAMFUNNSFAG

Inger Aanesland  
Ibrahim Mohammed Abanur  
Caroline Viland Aulie  
Mette Helen Bernhardsen  
Sverre Dehli  
Fredrik Folgerø-Holm  
Espen Gilsvik  
Trine Juliane Grabo  
Karine Hauge  
Sissel Holmvik  
Kjell Håkon Holtane  
Endre Hovland  
Simon Håseth  
December Khaing  
Aurora Villemo Krogstad  
Zaeem Muhammad  
Vegard Eide Myhr  
Mireille Mutuzo Nsengi  
Marta Zuzanna Thorbjørnsen  
Steinar Tyvand

### BACHELOR I TEOLOGI

Eteyane Goshu Amante  
Elise Gillebo  
Ingebrikt Kvam  
Johannes Kvangarsnes  
Vebjørn Sagedal  
Heidi Søvde  
Andre Nikolai Øvrebo

### CAND.THEOL.

Kjetil Austad  
Mikael Peder Marcel Bruun  
Petter Normann Dille  
William Skolt Grosås  
Arnstein Hardang  
Kristin Morken Hogganvik  
Anders Hove  
Espen Robsahm Kjørven  
Jørgen Gangnes Kleiven  
Line Lindholm  
Lars Torjus Ljosland  
Maria Dale Ljosland  
Wenche Lie Lysen

Eirik Herigstad Mong  
Nina Kristin Oskarsdottir  
Lasse Thorvaldsen  
Gudrun Sofie Østhassel  
Hanne Punsvik Øygard

### MASTER I KULTUR- OG SAMFUNNSFAG (LEKTORPROGRAM)

Maria Augestad  
Øyvind Barlaup  
Marie Tanum Erlandsen  
Julianne Holter  
Madeléne Leidland  
Martin Olsen  
Stine Stokkeland

### MASTER IN RELIGION, SOCIETY AND GLOBAL ISSUES

Randi Dyrberg  
Camilla Eikeri  
Øystein Øygard Eikli  
Wake Gerbi Jeo  
Temesgen Gebregziabher Kahsay  
Susan Gatwiri Gatubu Mati  
Hilde Sjøiland  
Ingeborg Heggheim Tappel  
Ole Edvin Utaker  
Lise Vaule

### MASTER I KRISTENDOMSKUNNSKAP

Svein Skulstad

### MASTER I DIAKONI

Benedicte Askjer  
Markus Solstad  
Gro Herlaug Oltedal Veium  
Marius Bergersen  
Christina Ellefsen  
Marit Juven Gjærde  
Maria Sau Fong Ho  
Ingunn Grytnes Kristensen  
Maria Vilde Kvavik  
Anne Elisabeth Lønningen

### MASTER I KIRKELIG UNDERVISNING

Solveig Frafjord  
Ellen Sæle Hansen  
Hilde-Solveig Johnsen  
Øystein Skarholm  
Jon Ivar Tønnesen

### ERFARINGSBASERT MASTER I RLE/RELIGION OG ETIKK

Åsne Berge  
Rikke Helene Danielsen

Are Fjøsne  
Audun Flaaten  
Oddvar Hunemo  
Helga Koinegg  
Inger-Judith Aks Moen  
Sigurd Andre Mork  
Monica Nysæter  
Hilde Merethe Røise  
Ane Thorp Steinsvåg  
Cathrine Elizabeth Tandberg

### MASTER I KLINISK SJELESORG

Randi Synnøve Tjernæs

### ASSOCIATE DEGREE IN MINISTRY, MISSION AND MEDIA

Marie May Acabal  
Jenny Amaro  
Jomar Artime  
Suman Dahal  
Marideth Demafeliz  
Jhoe Hayle Ramos Garcia  
Ma. Alfie Estremos Monsanto  
Fredrick Mwenda Mugambi  
Elizabeth Mukiri Mukaria  
Faith Ntarara Muketha  
Joanna Ubay Narvarte  
Jessica Ann Salbino

### ERFARINGSBASERT MASTER I

#### PRAKTISK TEOLOGI

Gustav Danielsen  
Gunnvor Johanne Hovland  
Astrid Sætrang Morvik  
Unni Sveistrup

#### MASTER I TEOLOGI

Maria Josefine Andersen-Eikeri  
Matteus Collvin  
Zen Khan Dal  
Merete Hodt  
David Hunstad  
Mailiss Solheim  
Espen Valsø

#### PHD

Frida Austvoll Nome  
Harald Askeland

#### PRAKTISK-TEOLOGISK UTDANNING

Johne Stødle  
Kari Tønnesen



# Forskning aktuelt

TEKST: LENA S. SANDVIK OG VIDAR L. HAANES

## To nye stipendiater

Denne høsten har MF ansatt to nye stipendiater.



**Per Kristian Hovden Sætre** er tilsatt som stipendiat i bibelfag. Han kommer fra stilling som rådgiver i presteforeningen, og som kapellan i Jar menighet. Han vil jobbe med prosjektet: «Salomo mellom linjene: Meininger minnet om Salomo skapar i Matteusevangeliet». Professor Karl Olav Sandnes er Hovden Sætres veileder.



**Emil Sætra** er tilsatt som stipendiat i samfunnsfagdidaktikk. Han kommer fra et engasjement som universitetslektor i pedagogikk på MF. Han vil jobbe med prosjektet «Kontroversielle spørsmål i samfunnsfag- og religionsundervisningen». Sætras hovedveileder er førsteamanuensis Janicke Heldal Stray.

## Publikasjoner



**Gard Granerød** har nå utgitt sin andre store monografi, denne på forlaget Walter de Gruyter: *Dimensions of Yahwism in the Persian Period: Studies in the Religion and society of the Judean community at Elephantine*.



**Karl William Weyde** har skrevet oppslaget om «High Priest in Hebrew Bible/Old Testament» i *Encyclopedia of the Bible and its reception*. Han har videre skrevet artikkelen «The Priests and the Descendants of Levi in the Book of Malachi» i *Acta Theologica* 2015.



**Bernt T Oftestad** har skrevet «Konversjon i modernitetens skygge: Knud Krogh-Tonnings vei til katolisismen» i *Teologisk Tidsskrift* nr. 1, 2016.



I *Teologisk Tidsskrift* nr. 1, 2016 skriver **Svein Olaf Thorbjørnsen** «Teokratitankens betydning for gammeltestamentlig bibelbruk i kristen etikk».



**Tron Fagermoen** publiserte artikkelen «Et valg mellom visjoner?: en analyse av ulike kirkesyn i kirkevalgkampen 2015» i *Tidsskrift for praktisk teologi* 2016.



**Kristin Joachimsen** har skrevet «Minne som analytisk kategori i studier av Den hebraiske bibelen» i *Religionsvitenskapelig tidsskrift* 2016 (1).



**Jan-Olav Henriksen** har skrevet boken *Mangfold og tvetydighet: aktuelle blikk på religion* utgitt på Portal forlag og artikkelen «Everyday Religion as Orientation and Transformation: a Challenge to Theology» i *Nordic Journal of Religion and Society*.



**Kjetil Fretheim** har publisert artikkelen «Oil Dependence and Climate Change: Public Theology in Norway» i *International Journal of Public Theology*.



**Liv Ingeborg Lied:** «What happened to the heavenly world when the righteous finally arrived? : transformation, space and redemption in 2 Baruch 51» i *Constructions of Space III: Biblical Spatiality and the Sacred*. T&T Clark 2016.



**Lars Johan Danbolt** har, sammen med diverse medforfattere, skrevet: «Fra ensidighet til gjensidighet. Samhandling om pasienter med langvarige og sammensatte behov» i *Tidsskrift for Norsk Psykologforening* og «Sjelsorg på plass: på sporet av dagens sjelsorg-praksis i Den norske kirke» i *Tidsskrift for praktisk teologi*.



**John W. Kaufman** har skrevet «Historical relativism and the essence of Christianity» i *Studia Theologica* 2016.



**Knud Jørgensen** har skrevet «Koinonia og missio Dei: felles tråder i Sammen på vei mot livet og Kirken – på vei mot en felles visjon» i *Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap* 3-4, 2015. Han har videre skrevet «Sustainability in a Missiological and Ethiopian Perspective: Assumptions and Concerns» i *Journal of Gudina Tumsa Theological Forum*.



Og: «Witnessing to Christ in a Multicultural and Multireligious Context» i boken *Witnessing to Christ in a Multireligious Context*, Oxford: Regnum. Han er medredaktør av boken. Han er også medredaktør av boken *Diakonia in a Gender Perspective* og har skrevet kapittelet «Mainstreaming Gender Leadership in Diakonia».

Oxford: Regnum. Han har videre skrevet «Biblical Perspectives on Kerygma and Diakonia» og sluttkapittelet «Evangelism and Diakonia in Context: Obeying the Great Commission and the Great Command Now and Tomorrow» i boken *Evangelism and Diakonia in Context*, Oxford: Regnum, 2016. Han er hovedredaktør for boken. **Tormod Engelsviken** har i samme bok skrevet kapittelet «Deliver Us from Evil: Evangelism, Spiritual Conflict, Signs and Wonders».



Illustrasjon fra boken: Anette L'orange

## Boktipset Utfordrer til refleksjon rundt reproduksjon

Skal foreldre eller politikere sette grenser for dagens reproduksjonsmuligheter? MF-forsker Eivor Andersen Oftestad stiller spørsmålet i boken *Vi lager barn*.

TEKST OG FOTO: ÅSE FREDRIKKE REE AADLAND

Hva er et barn – og hvem skaper det? I boken *Vi lager barn* tar Eivor Andersen Oftestad leseren med på en kulturhistorisk reise gjennom de siste 500 års syn på reproduksjon. Andersen Oftestad er forsker i kirkehistorie ved MF.

– Jeg håper at boken kan bli et bidrag til en bredere debatt om hva et barn er, og hva det er å skape nye mennesker. Vår forståelse av å lage barn har alltid stått i en politisk og historisk sammenheng. Dét er det ikke alltid like lett å være bevisst, sier Andersen Oftestad.

Hun fremhever viktigheten av å kjenne de lange linjene.

– Uten historiske perspektiv vil en ikke forstå hvilke endringer vi står overfor. Vi må vite hvor vi kommer fra for å forstå hvor vi går.

### BARN SOM LIVSFRUKT

Skildringer av enkeltmennesker går som en rød tråd gjennom boken. Hvordan var levekårene, hva våget de å mene, hvilke livsomteltende valg sto de overfor – og hva kunne samfunnets sanksjoner være? Ekteparet Else og Joachim Grubbe følges gjennom ekteskapsinngåelse, svangerskap og fødsel. I deres samtid, tidlig protestantisk kultur på 1600-tallet,

ble barn sett på som livsfrukt. Gud ga barn til kvinne og mann i ekteskap.

– Datidens teologiske syn på barn var at barnet var Guds eiendom. Foreldrenes oppdrag var delegert fra Gud. Barn var noe som var gitt oss utenfra.

Andersen Oftestad mener det kan være et viktig apropos til vår egen tid.

– Barn forstått som livsfrukt handlet om at barnet ideelt sett var et unikt fellesprodukt fra to individer som sto i en spesiell relasjon. Hva betyr det for vår kultur å forkaste disse forestillingene, spør Andersen Oftestad.

### BARSELDØD OG GAPESTOKK

– Er det noe som har overrasket deg underveis i arbeidet med boken?

– Jeg ble veldig overrasket da jeg leste Katti Anker Møllers egne notater hvor hun beskriver sitt forhold til Aasta Hansteen, og deres teologiske samtaler. Det var veldig gøy å finne inne på spesiallesesalen på Nasjonalbiblioteket. Det overrasket meg kanskje også litt hvor tungt det var å skrive om tidlig moderne tid – hvor stikkord er barseldød, ugifte mødre, gapestokk og tukthus.

### «PEPPERMØ»

Da industrisamfunnet og deretter velferdsstaten trådte frem, ble barneavl etter hvert samfunnets ansvar. Forståelsesmodellene for barneproduksjon ble mer sosialøkonomiske enn bibelske. Samtidig ble ugifte barnløse kvinner kalt «peppermø» og ikke sjelden latterliggjort. Kun mødre var fullverdige kvinner.

### MENINGEN MED BARN

– I tillegg til temaene unnfangelse, svangerskap og fødsel, er forståelsen av barnløse gjennom historien et fruktbart perspektiv. Her ser vi stor endring, fra oppfordringen om å være «åndelige foreldre» til mobbingen av peppermøene, og til i dag hvor mulighetene og perspektivene er helt annerledes, sier Andersen Oftestad.

Løsningen barnløse – frivillige eller ufri-villige – velger i dag, synliggjør sentrale dimensjoner ved hvordan vår kultur har endret oppfattelsen av «meningen» med barn, ifølge Andersen Oftestad.

– I kapitlene «Utenfor ordningen» møter vi de som faller utenfor sin samtidens premisser for reproduksjon. I den tidlige kulturen handlet det om barn som ble laget utenfor ekteskapsordningen. I vår tid handler det om barn med spesielle avvik.



Vi lager barn  
Eivor Andersen Oftestad  
Frekk Forlag (2016)



# Ung tro og gudstjenesten

Kan gudstjenesten være god og meningsfull for både voksne og unge samtidig?

TEKST: LINN SÆBØ RYSTAD, STIPENDIAT  
FOTO: MARIANNE TORP OG TORSTEIN IHLE/KIRKERÅDET



I vår raste debatten om VGTV-serien *Frelst*. I serien fortalte en tidligere «soldat» i Jesus Revolution sin historie. Dette startet en stor og viktig debatt om karismatiske kristne miljøer og ledelsen av disse. Debatten reiste også flere andre gode spørsmål. Blant annet spørsmålet om ung tro og hvordan den får sitt uttrykk.

Dette er ikke et nytt spørsmål. MF har lenge hatt et helt bachelorprogram viet til ungdom, kultur og trosopplæring (UKT). Mange av våre studenter er opptatt av ungdom, unge voksne, tro og kirke.

Samtidig som debatten rundt *Frelst* raste i vår, skrev to studenter fra UKT bacheloroppgave om ungdom/unge voksne og gudstjenesten. Det var to veldig forskjellige oppgaver, men begge stilte spørsmålet: *Kan gudstjenesten være god og meningsfull for både voksne og unge samtidig?*

Forskningsprosjektet jeg deltar i, *Forkynnelse for små og store* (FoSS), prøver å svare på dette spørsmålet. Selv om vårt fokus i større grad har vært rettet mot barn enn ungdom, har vi samme underliggende spørsmål: Kan gudstjenesten romme både små og store på en slik måte at alle synes den er meningsfull? Vi tar utgangspunkt i «trosopplæringsgudstjenester». Slike gudstjenester er ofte laget og gjennomført på barnas premisser. Gudstjenestene vi har observert (i 8 menigheter) har alle inkludert drama eller en form for symbolhandling. Det kan virke som om man tenker at barnas gudstjenester må være annerledes. Det må «skje mer» og være mer interaktivt enn ellers.

## ER UNG TRO ANNERLEDES ENN VOKSEN TRO?

Sosiologen Samantha Punch argumenterer for at man kan gå i to grøfter når man forsker på barn. Enten ser man barn og voksne som helt like; «vi er da vel alle mennesker!». Eller så ser man barna som helt annerledes enn voksne, og legger opp forskningen på en helt annerledes måte. Man prøver å identifisere seg med barna, bli en del av deres verden og bruke metoder som er spesielt utviklet for barn. Punch mener at begge disse måtene å nærme seg barna på er feil, og at man heller bør søke å kombinere et syn på barna som vanlige mennesker – med forskningsmetoder som er mer passende for barn.

Kanskje faller vi i noen av de samme grøftene i vårt arbeid med barn og gudstjenester? Enten blir gudstjenestene så ekstremt barnevernlige at ingen voksne føler seg hjemme, eller så blir de så ekstremt voksenalderlige at ingen barn føler seg hjemme. Men folk er forskjellige. Det trenger vi å minnes på.

Når man debatterer preferanser, er det lett å gi en ensidig tegning av den andre gruppen. Men det er ikke slik at alle voksne liker én type gudstjeneste. Det er ikke slik at alle barn trenger drama for å trives på gudstjenesten. Det er ikke slik at alle ungdommer kjeder seg på gudstjenesten. Vi er forskjellige. Alle disse forskjellige folkene forsøker vi å samle til én gudstjeneste.

## «SAMMEN FOR GUDS ANSIKT»

Både liturgireformen og trosopplæringsreformen inneholder en tydelig og normativ forutsetning om at små og store skal feire gudstjeneste sammen. Målet er at kirken skal være ett, at alle grenene på vintreet eller alle lemmene på kroppen skal feire gudstjeneste sammen. Gudstjenesten handler ikke om «what's in it for me?». Den er større enn det. Den tar opp i seg eldgamle, gode og viktige tradisjoner.



– Kanskje kan vi være mer modige og overlate større deler av gudstjenesten, eller av og til hele gudstjenesten, til ungdom? spør stipendiat Linn Sæbø Rystad.

Mange ungdommer gir uttrykk for at de ønsker egne gudstjenester. Jeg lurte på om disse kanskje blir sett på som litt egoistiske. Hvorfor kan de ikke bare innordne seg? Når det i stor grad er de voksne som bestemmer hvordan en gudstjeneste skal være, og man er enig i en måte å gjøre det på, er det lett ubevisst å tenke at denne formen naturligvis passer for alle aldersgrupper, og at samtlige grupper i menigheten bør forholde seg til denne normen. Makt er reelt også i debatten om hvordan gudstjenestene våre skal utformes. Ungdommene/de unge voksne sitter sjelden med definisjonsmakten.

## UNGDOM SOM STILAS ELLER ARKITEKTUR

Spørsmålet om hva en gudstjeneste skal være, måtte jeg stadig ta stilling til i min gamle jobb som pastor i Oslo Vestre Frikirke. Dette er en menighet som er vant til å ha liturgi, og som liker det. Allikevel var det stadig forhandlinger om gudstjenesten. Hvorfor henter vi inn ungdom til å bidra i gudstjenesten? For å vise at vi har noen ungdommer i menigheten? Eller er det fordi vi tenker at vi gjennom deltakelse skaper tilhørighet? Det siste mener jeg er et veldig viktig spørsmål.

En teori som lenge har vært viktig innenfor kristent ungdomsarbeid kalles «the one-eyed Mickey Mouse-model». Den sier noe om at kirkens ungdomsarbeid ofte blir en satellitt i menigheten. Ungdomsarbeidet blir noe ungdommene driver med selv, og noe som i liten grad påvirker menigheten. Få ønsker at det skal være slik, men i praksis blir det fort slik allikevel.

Den russiske lingvisten og filosofen Michail M. Bakhtin er opptatt av dialog og dialogisitet. Han snakker om at en ytring kan være dialogisk eller monologisk. Ett av kriteriene for at en ytring kan sees på som *dialogisk*, er at det fremmede ord, det som kommer utenfra, er en del av ytringens *arkitektur* og ikke bare et *stilas* utenpå ytringen.

Vi overfører denne teorien til gudstjenesten. Da kan vi kanskje si at dersom ungdommer og deres tro hentes inn i gudstjenesten bare for å være til pynt, eller et *stilas*, fremstår ikke gudstjenesten som et sted for dem. Men dersom de får være en del av gudstjenestens *arkitektur*, kan dette endres og gudstjenesten kan oppleves som et sted for ungdom.

Det er stor forskjell på å hente inn en ungdom til å synge i gudstjenesten og på å invitere fire ungdommer til å planlegge og skape gudstjenesten selv. Kanskje kan vi være mer modige og overlate større deler av gudstjenesten, eller av og til hele gudstjenesten, til ungdom?

## TA UNG TRO PÅ ALVOR!

Ønsket om liturgireform i Den norske kirke kom fra Ungdommens kirkemøte. Ungdommen sendte et signal om at de ønsket seg en annerledes gudstjeneste. Gudstjenestereformen åpnet for en mye mer fleksibel gudstjeneste, slik at det er større rom for å la både ungdom og andre slippe til. Både i Oslo og Bergen satser man på unge voksne gjennom egne unge-voksne-gudstjenester.

Kanskje er det best å dele gudstjenestene mer opp og legge til rette for at man kan gå på gudstjeneste etter hva man liker? En gudstjeneste uten trommer, en med. En med høykirkelig liturgi, en med mer møteform. En for ungdom, en for voksne. Samtidig er målet å feire gudstjeneste «sammen for Guds ansikt». Uten å røpe for mye av funnene i FoSS kan jeg si at vi har sett at det kan være mulig å samle alle generasjoner i et felles møte. For å få det til, tror jeg det er viktig at ungdommers tro blir tatt på alvor. At de blir en del av *arkitekturen* i menigheten og i gudstjenesten. Ungdommene skal ikke være til pynt, men være med på ordentlig.



# Folk

AV LENA S. SANDVIK

## PERSONALNYTT

**Emil Sætra** er tilsatt som stipendiat i samfunnsfag fra 1. juli.

**Marielle Stigum Gleiss** er tilsatt i fast 100 prosent stilling som førsteamanuensis i samfunnsfag fra 1. august.

**Per Kristian Hovden Sætre** er tilsatt som stipendiat i bibelfag (NT) fra 1. september.

**Gunstein Sandvik** er tilsatt i 100 prosent stilling som økonomidirektør fra 1. september.

**Inge Westly** er tilsatt i 100 prosent stilling som leder for kirkelig etter- og videreutdanning (EVU) og oppdragsforskning fra 1. september.

**Gina Lende** er tilsatt i 100 prosent stilling som rådgiver for forskerskolen RVS i kombinasjon med et engasjement som postdoktor i religionsvitenskap. Hun starter 15. september.



## Nytt styre

Fra 1. juli endret MF organisasjonsform fra forening til stiftelse. Dette som følge av nye krav til organisasjonsform i universitets- og høyskoleloven. Nytt styre trådte samtidig i kraft. På bildet ser vi fra venstre, Kristin Graff-Kallevåg, Wenche Fladen Nervold (1. vara), Vidar L. Haanes (rektor), Elise Sandnes, Jan Olav Olsen (leder), Hildegun Hennum Høeg, Ole Martin Grevstad, Marianne Uri Øverland (3. vara), Vegard Holm (intern 2.vara), Fam Karine Heer Aas (SR), Kjetil Fretheim, Knut Lundby (nestleder) og Camilla Osnes.



### Frida Nomes disputas

10. juni 2016 forsvarte stipendiat Frida Nome sin avhandling «Making Islam in times of crisis: The Friday sermon and the Syrian uprising». Hun holdt også prøveforelesningen «Islam in times of war: An analysis of two scholarly sermons/statements from the later stages of the Syrian conflict». Nome er nummer 91 i rekken av doktorer utdannet ved MF.



## Vårens kandidater

17. juni var det semesteravslutning på MF, og kandidatene fikk sine vitnemål. Rektor Vidar L. Haanes sa: – Jeg er stolt av disse fabelaktige kandidatene! Her er det kvalitet!

*Listen over uteksaminerte våren 2016 finner du på side 13.*

Vi gratulerer – og ønsker kandidatene alt godt!

# Andakten

## Ungdommar – einsemd og fellesskap

TEKST: PER KRISTIAN SÆTRE, STIPENDIAT MF

«Kvifor snakkar me berre om nærleik og frávære?» Det var årets konfirmantleir og min siste som kapellan på Jar. Dei fleste konfirmantane sov, og det kunne verke som om berre nattevaktene var ute. Ungdomsarbeidaren og eg fekk som vanleg ikkje avslutta praten. Me var i det sjølvkritiske hjørnet og innsåg brått at me i undervisning og forkynning stort sett snakka om nærleik og frávære, aksept og avvising, uansett tema. Gud skapte oss til fellesskap. Jesus vart fødd for å vere saman med oss. Anden vart gjeven for at me ikkje skal vere åleine. Mønsteret var heilt tydeleg.

Raude trådar bør vel vere planlagde, men i kontrast til alle høge ideal er leirundervisninga vår eit resultat av årelang prøving og feiling, klipp-og-lim og stadig nye dosar hastverk. Likevel har me kome på sporet av noko, for ungdommane snakkar slik sjølve. Når me utfordrar dei til å seie noko om trua si under kveldsavslutninga, kjem det: Einsemd og avvising er trugande, og fellesskap er den store verdien. Både fellesskapet med andre kristne og fellesskapet med Gud i bøn.

Når eg tenkjer over dette, innser eg òg kvifor me har lese mest frå Johannes med konfirmantane. Der finst det tekstar som

passar til ei slik livsoppleving. Ein kan ikkje snakke om alle bibeltekstar samstundes, men mangfaldet er så stort at om ein gjer eit utval, kan ein finne noko som taler om Gud på ein måte som vert høyrtd. Så syng me «Som barn i ditt hus» og sluttar kvelden med Joh. 14,18: «Eg vil ikkje la dykk vera att som foreldre-lause born. Eg kjem til dykk.»



### Reidar Hvalvik 65 år

Professor dr. theol. Reidar Hvalvik fylte 65 år i august. MF inviterte i den anledning til en seminardag til ære for jubilaranten, 29. august. Her bidro professor Karl Olav Sandnes, professor emeritus Larry W. Hurtado, professor Kristin Bliksrud Aavitsland og postdoktor Ole Jakob Filtvedt med forelesninger.



## Bibel og frokost

24. august startet suksessen fra vårhalvåret opp igjen. I april tok nemlig noen studenter initiativ til å samles om bibellesning hver onsdag. Klokket 08.15 kan man møte opp, få gratis frokost og lese Bibelen sammen med andre. Det har vært mellom 15-20 stykker på samlingene. Av og til er lærere eller studentprester også innom. 24. august leste studentene seg gjennom Johannes sine tre brev.



### Semesterstart høsten 2016

Det var stappfullt i kantina under gudstjeneste og akademisk åpning av årets høstsemester. Forkynner på gudstjenesten var bibelselskapets bibelbrukskonsulent Hans Johan Sagrusten. Han fikk salen til å smile da han sang seg gjennom Bibelens 200-årige historie i Norge. Refrengnet var MFs tradisjonelle salme: *Guds Ord det er vårt arvegods.*





Å VELGE, VELGER, VALGT...

ER  
UTVALGT

UngdomKultur  
Trosopplæring

UKT-konferansen er en fagkonferanse  
i kristent ungdomsarbeid.

Dag 1 (19.10) er vi sammen på  
Trosopplæringskonferansen (Lillestrøm).  
For mer informasjon: [trosopplæringskonferansen.no](http://trosopplæringskonferansen.no).

Dag 2 (20.10) og 3 (21.10) er vi på MF.

DELTA PÅ SPENNENDE SEMINARER  
OG WORKSHOPS!

- Vi gjør valg og prioriteringer hver eneste dag.  
Vi vil se nærmere på valg som legger til rette for  
og prioriterer arbeid som er nyskapende og  
innovativt. Foran alle valg og muligheter kommer  
noe som er viktigere:  
Vi er alle UTVALGT - utvalgt av Gud!

Astrid Sandmark,  
universitetslektor ved MF

Velkommen til  
UKT-konferansen

19.-21. oktober  
2016

Hovedforedragsholdere

KENDA CREASY DEAN  
BÅRD ERIK HALLESBY NORHEIM  
ASLAUG HOLM  
CHRISTINE HENRIKSEN AARFLOT

Påmeldingsfrist:  
10. oktober

Mer informasjon  
og påmelding:  
[www.mf.no/UKT2016](http://www.mf.no/UKT2016)



Bibelselskapet  
200 år



Mellomstor,  
kunstskinn

298,-  
VEIL. 498,-

Jubileumspris  
på bibler



Mellomstor,  
skinn

498,-  
VEIL. 798,-

Kjøp bibler  
i bokhandelen  
eller på vår nettside  
[bibel.no](http://bibel.no)

Nedsatt pris fra 25.5-31.12.2016

 Verbum



«Å inkludere  
andre betyr ikke å  
utslette seg selv»

Åshild Mathisen  
Sjefredaktør

3 uker gratis - send VL til 1933.

Leveringen stanser automatisk etter endt kampanjeperiode.

vårt  land

Foto: Åsa Maria Mikkelsen

## VITAL BASE® Benkeputer

Putene har en sterk aldri- og varmebestandig  
friksjonsduk på undersiden som sørger for at  
den ligger i ro på benken. Alle putene har  
glidelås for enkelt vedlikehold og rengjøring  
av trekk. Mer enn 400 fargenyanser i flamme-  
hemmende tekstiler av ull og ullblandinger.

Be om prøver og pristilbud!

VITAL BASE®

Your Challenge - Our Science

Myravegen 9, N-6060 Hareid  
Tel +47 70 09 59 50 | [firmapost@vitalbase.no](mailto:firmapost@vitalbase.no)  
[www.vitalbase.no](http://www.vitalbase.no)



Individuell tilpasning og  
ergonomisk utforming.  
Seteputer, ryggputer,  
kneleputer, formtilpasning.  
Nesten alt er mulig.



# Velkommen til MF

– Det var flott oppmøte, flotte nye studenter, flotte faddere, flott fadderstyre – alt var flott, sier MFs fadderukesjef 2016, Egzona Fejzi.

TEKST: LENA SKATTUM SANDVIK  
FOTO: SIV DOLMEN

– Vi er fornøyd med oppstartsdagene fra studieadministrasjonens side også, sier rådgiver Mona G Bø.

Hun holdt i trådene 16. og 17. august. 332 nye studenter var inntatt og registrerte seg, noe som utgjør rundt 50 prosent av alle som fikk tilbud om plass ved MF. Det er ikke obligatorisk å møte på oppstartsdagene.

– De som kom fikk en god introduksjon til MF fra rektor, studiedekan, programansvarlige og ikke minst fra nye medstudenter som stilte som engasjerte faddere. De fikk også omvisning på bygget, og en god lunsj med faddergruppene, forteller Mona.

MF har som kjent svært mange internasjonale studenter. Disse får en del ekstra tilbud under oppstartssuka.

– De skal jo for eksempel lære seg å kjøpe billetter på kollektivtransport, vises rundt i Oslo og de skal få tips om billige steder å handle, smiler Mona.

## FADDERUKE

Etter at orienteringene var gitt på MF, var det

dukert for sosialisering og fadderuke.

Egzona Fejzi var årets fadderukesjef. Hun er strålende fornøyd med fadderuka.

Mest av alt er hun stolt av arrangementet «Camp MF». Dette konseptet handler om å bli kjent med MF-bygget. For eksempel skulle studentene lete seg frem til et par bøker på biblioteket og finne kontoret til Mona G. Bø.

– Til slutt fikk de nye studentene ti minutter på å forberede en sang som de skulle bruke et halvt til et minutt på å fremføre. Alle som var til stede gikk på scenen. De fremførte alt fra «Bæ, bæ lille lam» til bursdags-sanger – og alle måtte legge inn sin egen vri, forteller Egzona.

Mange valgte å mikse to låter, noen danset for å få ekstrapoeng. Fadderukesjefen er tydelig imponert.

Hun forteller at fadderuka ellers bestod av flere vellykkede arrangementer med godt oppmøte av nye studenter.

## AKADEMISK ÅPNING

Mandag 22. august var den offisielle åpningsdagen på MF. Tradisjonen tro var det semesterstartsgudstjeneste og akademisk åpning. Denne gangen var begge arrangementer i en stappfull kantine. Lærerne og ledelsen kom

inn i prosesjon, og rektor Vidar L. Haanes ønsket gamle og nye studenter velkommen. Studentrådsleder Fam Karine Heer Aas holdt også tale til studentene.

– Velkommen til en by full av kulturtilbud, og til en skole som kan gi dere ny og gammel kunnskap satt i et nytt perspektiv. Gratulerer som studenter ved det som etter min mening er Norges beste høyskole. Dere har gjort rett i å velge MF og Oslo, innledet Fam.

## KJEKK START

Mathias Navjord er ny lektorstudent på MF. Han er fornøyd med oppstarten.

– Det har vært helt greit det her, sier han på klingende sørlandsk.

20-åringen er fersk student, og ny i Oslo.

– Det er godt å komme i gang og bli kjent. Og jeg har hatt flere morsomme opplevelser, forteller han.

På oppstartsdagen, da Camp MF ble arrangert, synes han at det ble litt mye rot og kluss, og en litt for lang dag.

– Men de andre fadderukearrangementene var kjekke, og det har vært en fin og interessant start på undervisningen.



Fadderukesjef Egzona Fejzi (t.v.) og SR-leder Fam Karine Heer Aas er fornøyd med høstens fadderuke.  
Foto: Åse Fredrikke Ree Aadland

Øverst til høyre synger teologistudent Elise Gilbebo på semesteråpningen 22. august.



Ny prest. Bjørn Eirik Bjerkeim-Bentzen ble innsatt som studentprest under semesterstartsgudstjenesten 22. august.

Mathias Navjord, på bildet over, er ny lektorstudent på MF.



Korsang. Studenter og ansatte stilte opp i koret på MFs semesteråpningsgudstjeneste. Kantina var fullsatt av ansatte og studenter både under gudstjenesten og under den akademiske åpningen.





## Teologisk innsikt og vidsyn bygger kirken

Jeg hadde gleden av å være student ved MF i godt voksen alder. Det var en inspirerende tid. Ikke bare ble jeg beriket av teologisk kunnskap, jeg fikk også muligheten til å la denne kunnskapen stå i dialog med egne troserfaringer og aktuelle tema i samfunnet.

Ekstra fint var det å bli kjent med – og utfordret av – dyktige yngre teologi-studenter som nå er prestekolleger over hele landet. Lærerne på MF er dessuten en ressursbank som må verdsettes høyt.

Både som sokneprest i Trefoldighetskirken og som domprost i Oslo har jeg flere ganger tatt kontakt med MF-lærere. Noen ganger for å kvalitetssikre teologiske poeng i prekenforberedelser. Andre ganger for å reflektere over aktuelle spørsmål i samråd med fagfolk jeg har fått respekt for.

Når jeg i nåværende stilling får anledning til å møte nyutdannede prester i Oslo bispedømme – og i Oslo domprosti – blir jeg ofte glad. De stiller spørsmål og bringer inn kompetanse som er utviklende for kirken og nødvendig for oss kolleger. De nye prestene har høy bevissthet på å gjøre evangeliet om Jesus Kristus tilgjengelig for mennesker i vår tid. De ønsker å bidra til levende og gjennomtenkte uttrykk i gudstjenestene.

Jeg har fulgt oppbyggingen av katolske og pentekostale studier ved MF med stor interesse. Denne utviklingen vitner om en bevisst økumenisk holdning, og vil kunne bidra til samarbeid og enhet i hele landet. Dette er ekstra viktig for nye prester. Når man kjenner egenarten i sitt eget kirkesamfunn, og er godt forankret der, gir det trygghet og større mulighet for åpne samtaler som bygger kristent fellesskap på tvers.

Dette handler også om geografi. Jeg ble imponert da jeg leste nyheten om at MF er den institusjon for høyere utdanning i Norge som har størst prosent utenlandske studenter – 28 prosent. Dette kan bygge broer, ikke bare mellom kirkesamfunn, men også mellom ulike kontinent og kulturer.

En god del mennesker er bekymret for kirkens framtid. Er det noe vi kan gjøre for å motvirke negative tendenser, er det å sikre solid teologisk utdanning for mennesker som ønsker å bidra til en levende kirke.

Anne-May Grasaas  
domprost i Oslo

